Alhoewel het een herhaling is van datgene wat ik ook bij vorige partijraden heb gezegd, wil ik alvorens aan de politieke verantwoording te beginnen, opmerken dat deze staat onder de hypotheek datdegene die uit eindelijk belast is met de verantwoordelijkheid voor het fractiebeleid, hier vandaag niet kan spreken, vanwege afspraken hierover tussen de fuserende partijorganen van ARP,CHU en KVP tot een CDA-partij. Deze hypotheek, deze belasting dus is in zekere mate een rem op he doen van al te sterk geprofileerde politieke uitspraken, al wil ik niet ontkennen dat bij sommige leden van de CDA-fractie die remming niet zo sterk aanwezig is, waardoor het lijkt om in hetzelfde beeld te blijven dat d remvoering versleten is of ze door de remmen heenschieten. Soms met begrip, soms met ergernis nemen wij er kennis van dat collega I fractieleden menen zich uitspraken te kunnen veroorloven of een stemgedrag te zien geven die weinig te maken hebben met de ChristenDemocratische opvattingen binnen onze partij. Het eist vaak meer van je persoonlijkheid om je bij een democratisch weloverwogen maar desondanks bij een niet met je persoonlijke mening strokende beslissing neer te leggen, in plaats van je persoonlijke mening nog eens duidelijk te profileren. Natuurlijk kun je veel verklaren uit de voorbije ontstaansgeschiedenis van de nu samengroeiende politieke partijen en uit de persoonlijkheidsstructuur, maar feit blijft dat daardoor een indruk kan ontstaan I dat de CDA-fraktie een ruzieënde of kibbelende fractie is. En dit is geheel ten onrechte. Natuujiijk zijn er verschillen van zienswijze en verschillen over oplossingen, maar deze markeren duidelijk dat er in de fractie een groeiproces aan de gang is, immers iedere ontwikkeling wordt gemarkeerd door botsingen.

Nee de CDA-fractie is te vergelijken met een groot gezin waar de meningen soms flink botsen (die dan helaas teveel naar buiten komen) maar waarbij in pittige discussies geprobeerd wordt die oplossingen te zoeken voor onze maatschappelijke problemen, waaraan we ons gebonden weten door ons vooruitstrevende programma "niet bij brood alleen". De fractie probeert in goed overleg met de Christen Democratische Bewindslieden en door een positief kritische houding in het parlement te zoveel mogelijk van het CDA-programma te verwezenlijken, daarbij wel rekening houdend met het gesloten regeerakkoord met onze coalitiepartner de VVD. Maar kom, ik sta hier voor u om politieke verantwoording af te leggen over datgene wat de fractie heeft verwerkelijkt in het voorbije half jaar.

Gelukkig hebben velen onder u door het ontvangen van het CDA bulletin "CDA-fraktie in actie" goed bij kunnen houden, hoe de fractie zich bij de vele onderwerpen heeft opgesteld. Daarom vandaag meer de grote lijnen en dan nog slechts een keuze uit de vele onderwerpen. Het einde van het vorig jaar gaf een heel spannende situatie te zien, omdat we discussieerden over de modernisering van de middellange afstandswapens. De houding van onze fractie heeft het kabinet in hoge mate beinvloed met het innemen van zijn standpunt in het NAVO-beraad, al kwam dat misschien in de schriftelijke teksten daarover niet voldoende tot uiting. Feit is dat ook nu nog die houding van Nederland van invloed is binnen het gehele NAVO-verband en er tendensen zijn te bespeuren om te komen tot beheersing en eventuele reductie van de kernwapens. De gegevens die ons uit het NAVO-beraad dat in in Oslo dezer dagen wordt gehouden, bereiken, wijzen ook duidelijk indie richting en zo is het duidelijk dat het blijven binnen het NAVO-verband van zeer groot belang is. Al heeft de regering zich destijds in Brussel krachtig ingezet de CDA-fractie heeft duidelijk laten merken dat zij niet de rechtstreekse verantwoordelijkheid aanvaardt voor het stationeringsbesluit van 572 kernraketten en dat een beslissing of er 48 kernraketten in Nederland moeten worden opgesteld eerst in december 1981 zal moeten worden genomen. Ook de buitenlandse politiek kwam vele malen in de Tweede Kamer aan de orde, waarbij het debat over de gebeurtenissen in Suriname en de veroordeling van de inval van de Sovjets in Afghanistan één van de belangrijkste onderwerpen vormden. Onze fractie was er mede om die reden voorstander van dat onze Nederlandse sporters en sportsters niet zouden deelnemen aan de Olympische Spelen in Moskou. Dat het NOC meende dit advies te moeten negeren, geeft er blijk van dat in ons land de democratische spelregels een vrijheid toestaan die in het land waar de Olympische Spelen worden gehouden niet bestaat. Zorg bestaat er ook voor de situatie in het Midden -Oosten en hoewel het noodzakelijk is dat er contacten bestaan met de PLO moeten wij er voor blijven zorgen dat Israël zich daardoor niet door ons in de steek gelaten voelt. Integendeel, Nederland heeft oude en sterke band met deze Joodse Staat en langs die weg moeten wij dan ook er aan mede helpen om de diepgewortelde kwestie tussen Israël en Palestina te helpen oplossen. Ik kom nu meer op het terrein van de sociaal-economische problematiek en soms krijgt men het gevoel dat onze verzorgingsstaat op de verkeerde weg is, dat er een misgroei plaats vindt. We zien dan ook vele knelpunten in het onderwijs, knelpunten in de verzorgende sector. Als we enerzijds zien, dat Hoogovens ons langs telegrafische weg verzoekt om haar te helpen om toch 500 Joegoslaven te mogen aanstellen, terwijl we anderzijds zien dat de werkeloosheid in 1980 in ons land, althans volgens de gegevens van eind april van het ministerie van Sociale Zaken, 130.610 mannen en 71.510 vrouwen bedraagt, zodat het totale aantal 202.120 personen bedraagt, dan vraag je je af wat doen eraan. Hoe lossen wij het op? Natuurlijk zijn wijzigingen van het begrip passende arbeid alsmede door werktijdsverkorting en de betere bewerktuiging van de arbeidsbureaus middelen die wel helpen maar helaas slechts in de marge. In de publicatie van de Wetenschapppelijk Raad voor het Regeringsbeleid

van 1976 "Maken wij er werk van" werd als een structurele oplossing voor het probleem van de werkeloosheid aangegeven de uitbreiding van de kwartaire sector, d.w.z. uitbreiding van de dienstverlenende sector. Dit kabinet heeft bij zijn aantreden gezegd dat het naar deze oplossing wilde streven maar dat het ook de versterking van het bedrijfslevenals een even noodzakelijke component van beleid tot terugdringing van de werkeloosheid zag. Het strekt dan ook tot een zekere voldoening dat in het jongste rapport van de Wetenschappelijk Raad voor het Regeringsbeleid er op wordt gewezen, dat de versterking van de industriële sector noodzakelijk was om de werkeloosheid terug te dringen. We zullen het helaas als een illusie moeten zien dat het mogelijk is om de werkeloosheid geheel op te lossen, maar we zullen alles op alles moeten zetten om de werkeloosheid terug te dringen. Weliswaar is bijvoorbeeld in de maand maart de werkeloosheid gedaald met 8370 personen maar de daling is geringer dan op basis van het seizoenspatroon mocht worden verwacht en in zekere mate is die dus nog stijgende. We zullen dus het ondernemerschap in Nederland moeten aanmoedigen en bevorderen. Daarbij is de loonontwikkeling een belangrijke component. Verhoging van de lonen betekent een stijging van de prijs van het product en dit heeft weer tot gevolg een vermindering van onze afzetmogelijkheden. Dat is ook de reden dat onze fractie, hoezeer er ook voor geporteerd om de loonvorming over te laten aan de vrije maatschappelijke krachten, die als enig land in Europa hun bundeling vinden in de Sociaal Economische Raad, goedkeurde dat middels een loonmaatregel werd ingegrepen. Onze fractie heeft dit voornemen van de regering ondersteund, zij het dat onze fractie juist waarborgen voor de koopkracht voor de laagste inkomens heeft ingebouwd.

Dat ook sociale verzekeringtrekkers en trendvolgers in deze regelingen mee moesten, was voor de nuchter redenerende nederlanders een vanzelfsprekendheid, maar de oppositie liet niet na erop te wijzen dat de zwakste schouders teveel te dragen kregen en dat is beslist niet waar. Ik vind het dan ook een onverantwoorde vorm van onrustzaaien, die verre staat van de opdracht om het welzijn van de medeburgers te behartigen.

Wel heeft het Kabinet ons donderdag via de moedige minister v.d.Stee meegedeeld, dat het kabinet er niet in zal slagen de koopkracht van de minimumloon te handhaven, zoals wij ook gisteravond via de televisie van de Min.President hebben kunnen horen. Het is nu eenmaal gemakkelijker om ontevredenheid op te wekken dan tevredenheid of inzicht te verschaffen. De Kamer heeft in de vorige periode dan ook erg veel gediscussieerd over de vele bedrijven die in moeilijkheden verkeerden, als ik alleen al de namen noem van Okto, de Ijzergieterijen, Bontweverij, Twentse Stoomblekerij, de Scheepsbouw en de zware metaalindustrie en vele anderen. Onze fractie stelde zich op het standpunt dat als er nog toekomst zat in die bedrijfssector en in het bedrijf dat we dan die werkgelegenheid, zij het met veel extra steun moesten behouden. In sommige gevallen was er geen perspektief en moesten we het pijnlijke besluit nemen om te sluiten, hoezeer we ook wisten dat dat zeer pijnlijk was voor de werknemers. De Kamer en de regering proberen dan ook voortdurend door meer structurele maatregelen het bedrijfsleven te helpen en anderzijds door de in stelling van een beschikking: steunverlening, de individuele bedrijven meer recht te doen wedervaren, meer globale regels te stellen, wanneer individuele bedrijven in moeilijkheden komen. M. de V. Dames en Heren. De Bewindslieden op Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening hebben geen gemakkelijke opgave te vervullen. Met name onze eigen Staatssecretaris Brokx heeft het moeilijk om zijn woningbouwprogramma te realiseren. Van buiten af werkende factoren, als daar zijn de snel veranderende behoefte aan bepaald soort woningende zgn. een of tweepersoons woningen, de stijging van de hypotheekrente waardoor de particuliere woningbouw stagneerde, de stijging van de kosten van renovatie van oude woningen waren er mede debet aan dat de woningvoorziening achterbleef. Geprobeerd wordt om door de woningbouw extra impulsen te geven, de nieuwbouw te stimuleren. Dat hierbij de aftrekbaarheid van de hypotheekrente van groot belang is, is bekend. Onze fractie zal zich dan ook blijvend sterk maken om die aftrek van hypotheekrente te garanderen, al moeten we ons toch echt wel afvragen of hypotheken boven de 400.000 gulden nog wel aangemerkt kunnen worden als zijnde noodzakelijk voor de primaire woningbehoeften.